

Lain suomin oikeuksin – Mustaankukoon

Tätä kirjoittaessani AKT:n toimeenpanemat ahtaajien lakot ovat takanapäin ja elintarvikealalla erilaiset työtaistelut ovat juuri käynnistyneet. AKT:n lakon aikana kuulin monien toteavan, että miten pieni 3 000 henkilön ryhmittymä voi vaatimuksillaan pysäyttää lähes kokonaan Suomen viennin. AKT:n mennyttä toimintaa voidaankin vertailla monella tapaa kiristykseen. Kiristystä vain on erilaista, laitonta ja laillista. Henkilö, joka pommilla uhaten vaatii rahaa ja uhkaa siten jonkun yritystoiminnan tulevaisuutta sanoen ”en halua räjäyttää tätä yrityksen varastoa, mutta haluan rahanne”, syyllistyy kiistatta laittomaan uhkaukseen ja saa siitä laissa määrätyn rangaistuksen. Sen sijaan järjestö, joka uhkaa pysäyttää (tai pysäyttää) yritystoiminnan vaatien jäsenilleen lisää rahaa ja näitä uhkia hyväksikäyttämällä aiheuttaa yritykselle raskasta taloudellista vahinkoa ja vaarantaa täten koko yrityksen olemassaolon, toimii täysin lainmukaisesti.

Ero ko. esimerkkien välillä on vain siinä, että jälkimmäisessä esimerkissä järjestö toimii täysin lain suomin oikeuksin. Voiko tällaisen järjestön puheenjohtajaa syyttää siitä, että hän laillisin keinoin hankkii jäsenilleen erilaisia etuja? Ei oikein voi. Sen voi kyllä todeta, että tällainen järjestö ja sen edustajat ovat ahneita tai ainakin häikäilemättömiä, mutta yhteiskunnasta löytyy paljon muunlaistakin ahneutta. Kokonaan toinen kysymys on se, kestäkö yhteiskunta tätä? Onko yhteiskunnalla tähän varaa? Jos on, tällainen toiminta on tulevaisuudessakin laillista, niin yksinkertaista se vain on. Mutta siitä päättäminen kuuluu eduskunnalle. Järjestöä ei voi syyttää siitä, että se ajaa jäsenistönsä etua lain suomin oikeuksin.

Sitten tämänkertaiseen ETL:n ja SEL:n neuvottelukierrokseen. SEL näyttää tälläkin kertaa ottaneen kunniakysymykseen torjua työnantajapuolen esittämät työaikajoustopot, samalla tavoin kuin SEL onnistui torjumaan ne vuoden 1994 neuvottelukierroksella. Jokainen tietää, myös SEL:n neuvottelijat, että leipomoalan työ-

ehtosopimus on teollisuuden aloista kaikkein jäykin. Leipomoalan työehtosopimus on aivan kuin ”DDR:stä”, kuten aikaisemminkin on todettu. Sillä, että 16 vuodessa maailma ympärillä on muuttunut, ei näytä olevan mitään merkitystä. Myöskään sillä, että työpaikoilla sovittavista työaikajoustoista hyötyisivät myös SEL:n jäseninä olevat työntekijät, ei ole mitään merkitystä. Pääasia näyttää olevan vain se, että SEL:n järjestövalta säilyy täysin muuttumattomana? Toivottavasti tämä on kuitenkin vain neuvottelutilanteeseen liittyvää teatteria. Jos näin ei ole, ja jos SEL:n tavoitteet toteutuvat, niin leipomoalan yritykset työllistävät tulevaisuudessa entistä vähemmän työntekijöitä. Tosiasia on, että leipomoalalle on saatava, tavalla tai toisella, joustavampia työaikoja. Niin mukavia henkilöitä kuin monet SEL:n palveluksessa ja neuvottelukunnassa olevat henkilöt ovatkin, niin tes-kierroksen aikana tapahtuu aina jotain erikoista. SEL:n neuvottelijat näyttävät katoavan johonkin ”mustaankukoon” tai ainakin niin syvään poteroon, jossa ei voi juuri liikkua. Tällöin pelkkä sana ”jousto” riittää samaan ehdottoman vastustuksen aikaan. Ehkä järjestön historiallinen painolasti, mihin viittaa myös SEL:n julkaiseman historiikin nimi – Sata vuotta – Tuhat taistelua –, on todella niin suuri, että millään muulla ei ole todellakaan mitään merkitystä. Mielenkiintoista on nähdä, mitä tällä kierroksella lopulta tapahtuu.

Loppuun tarina siitä, kun ahne ja kateellinen tapasivat kuninkaan. Kuningas sanoi heille: ”Toinen teistä voi pyytää minulta jotain ja minä annan sen, mutta jälkimmäinen teistä saa kaksinkertaisesti sen verran.” Ahneelle ja kateelliselle tuli ongelma, kumpi pyytää ensin. Kateellinen ei halunnut pyytää ensin, koska hän kadehti kumpaniaan, joka saisi kaksi kertaa niin paljon. Ahne ei myöskään halunnut pyytää ensin, koska hän halusi kaiken mitä voi saada. Lopulta ahne painosti kateellista pyytämään ensin. Kateellinen pyysi kuningasta puhkaisuun hänen toisen silmänsä.

Sillä, että 16 vuodessa maailma ympärillä on muuttunut, ei näytä olevan mitään merkitystä. Myöskään sillä, että työpaikoilla sovittavista työaikajoustoista hyötyisivät myös SEL:n jäseninä olevat työntekijät, ei ole mitään merkitystä.

Työntekijäjärjestöjen kannattaisi omassa ahneudessaan muistaa, että Suomessa on järjestäytymisen vapaus, myös työnantajapuolella. Jokainen yritys päättää itsenäisesti siitä, kuuluuko se johonkin liittoon vai ei. Liian jäykät ja kalliit työehtosopimukset voivat johtaa lopulta myös siihen, että toinen neuvotteluosapuoli katoaa. Silloin katoaisi myös työehtosopimusten yleissitova vaikutus. Voi hyvin kysyä, ”kannattaako lypsävä lehmä tappaa”.

M. Väyrynen

Mika Väyrynen

